

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief van 30 november 2012 inzake de reactie op het NPCF rapport over de meldactie «Zuinig met langdurige zorg» (Kamerstuk 30 597, nr. 275).

De voorzitter van de commissie,
Neppérus

Adjunct-griffier van de commissie,
Clemens

- I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties
- II. Reactie van de staatssecretaris

I. VRAGEN EN OPMERKINGEN VANUIT DE FRACTIES

Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het rapport van de Nederlandse Patiënten en Consumenten Federatie (NPCF) over de meldactie «Zuinig met langdurige zorg» en de reactie daarop van de staatssecretaris.

De leden van de VVD-fractie hebben grote waardering voor het initiatief en vinden het goed om te lezen dat de staatssecretaris naar aanleiding van het rapport met de NPCF in overleg is gegaan om de resultaten in te zetten voor een betere en efficiëntere zorg.

Het rapport onderstreept de visie van genoemde leden over de langdurige zorg. Onnodige kosten dienen voorkomen te worden, want geld dat bedoeld is voor de zorg moet zorgvuldig besteed worden. De kosten voor de langdurige zorg lopen namelijk zo hoog op dat deze in de toekomst, als er niets wordt gedaan, niet meer op te brengen zijn. Het zuinig omgaan met de langdurige zorg vraagt dan ook blijvende aandacht.

De leden van de VVD-fractie zien aanleiding tot het stellen van enkele vragen. Is de staatssecretaris bereid om het rapport onder de aandacht te brengen van gemeenten aangezien zij de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) uitvoeren?

Deze leden zijn het eens met de staatssecretaris dat een cultuuromslag bij zorgmedewerkers noodzakelijk is. Hoe kan deze cultuuromslag gerealiseerd worden?

Vragen en opmerkingen van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met positieve belangstelling de reactie van de staatssecretaris gelezen op het NPCF rapport over de meldactie «Zuinig met langdurige zorg».

Deze leden lezen dat de staatssecretaris in gesprek is met zorgaanbieders en zorgverzekeraars over de noodzaak om onnodige kosten in de zorg te voorkomen. Kan aangegeven worden wanneer de resultaten van deze gesprekken er zijn en wanneer bekend is wat er vervolgens gedaan gaat worden aan onnodige kosten? De leden van de fractie van de PvdA zijn blij met het feit dat het tegengaan van onnodige kosten past bij de visie van dit kabinet om de langdurige zorg te verbeteren en beter betaalbaar te maken en te houden. Nederland staat aan de vooravond van grote systeemwijzigingen. Het kabinet wil meer verantwoordelijkheid van mensen voor hun eigen zorg en ondersteuning of die van hun naasten. Genoemde leden willen op het gebied van onnodige kosten echter ook wijzen op de belangrijke verantwoordelijkheid van zorgaanbieders, zorgverzekeraars en het kabinet om te voorkomen dat er in de zorg onnodige kosten gemaakt worden en er sprake is van verspilling. Hiervoor is volgens deze leden een kerntaak weggelegd voor beleidsmakers en uitvoerders en zij zouden dan ook graag een overzicht ontvangen hoe de staatssecretaris zorgaanbieders en zorgverzekeraars gaat stimuleren verspilling en onnodige kosten te voorkomen. Hoe gaat de staatssecretaris de benodigde cultuuromslag van zorgaanbieders en medewerkers

stimuleren? Hoe gaat gestimuleerd worden dat er minder medisch naar zorgvragen gekeken wordt en dat de zorg meer vraaggestuurd wordt in plaats van aanbodgestuurd, zodat er meer vanuit de eigen kracht gekeken wordt bij zorgvragers? Hoe gaat de staatssecretaris het gebruik van ICT en techniek stimuleren om tot meer innovatie en kostenbesparing in de zorg te komen?

De leden van de PvdA-fractie delen de mening van de staatssecretaris dat de langdurige zorg beter en efficiënter kan en moet en zij delen de uitspraak dat «de ervaringsdeskundigheid van cliënten en het grote aantal respondenten van de NPCF meldactie maakt dat de resultaten een waardevolle bron zijn bij het vinden van manieren om de zorg efficiënter en effectiever te organiseren». Deze leden zijn dan ook verheugd te lezen dat de NPCF betrokken wordt bij de regiegroep die is ingesteld door de staatssecretaris om mee te denken over de toekomst van de langdurige zorg en ondersteuning. Genoemde leden zetten zich al lang in om verspilling hoog op de agenda van de zorg te krijgen en zijn verheugd te lezen dat de staatssecretaris deze visie deelt. Bij de begrotingsbehandeling van 2013 hebben de leden van de PvdA-fractie dan ook gevraagd om een meldpunt voor verspilling in te stellen op het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. De minister heeft dit toegezegd tijdens het debat. Deze leden zouden graag willen weten hoe het staat met de voorbereiding en opzet van dit meldpunt.

De leden van de PvdA-fractie lezen dat de NPCF onnodige kosten wil terugdraaien in de langdurige zorg door een combinatie van doelmatigheid en kwaliteit op vier punten: 1. vermindering van de bureaucratie; 2. verbeteren van de interne organisatie; 3. terugdringen van verspilling; en 4. meer aandacht voor preventie en zelfredzaamheid. Genoemde leden onderschrijven deze visie van de NPCF en zijn verheugd te lezen dat de staatssecretaris deze ook onderschrijft en als waardevol signaal ziet hoe het beter en efficiënter kan in de zorg. Deze leden zouden dan ook graag van de staatssecretaris willen weten hoe hij bovenstaande vier punten gaan stimuleren in de langdurige zorg. Op welke wijze gaat er de komende kabinetsperiode zorg voor gedragen worden dat er onnodige kosten worden voorkomen in de langdurige zorg? Welke besparing denkt de staatssecretaris in de langdurige zorg te kunnen halen door verspilling aan te pakken en de aanbevelingen van de NPCF over doelmatigheid en verbetering van kwaliteit over te nemen?

Verspilling is voor de leden van de PvdA-fractie een belangrijk onderwerp. De afgelopen jaren is hier veel aandacht voor geweest vanuit deze leden. Er zijn in voorgaande jaren ook regelmatig onderzoeken gedaan naar verspilling en onnodig gemaakte kosten. Deze leden willen graag weten welke onderzoeken er tot nu toe gedaan zijn naar verspilling in de zorg. Kan er een overzicht gegeven worden van gedane onderzoeken? Wat is er met de resultaten van deze onderzoeken gedaan? Welke signalen van verspilling in de zorg heeft de staatssecretaris tot nu toe gekregen en wat is daarmee gebeurd?

Vragen en opmerkingen van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de reactie van de staatssecretaris op het NPCF rapport over de meldactie «Zuinig met langdurige zorg». Volgens deze leden zou de aanpak van bureaucratie en verspilling in de zorg te allen tijde prioriteit moeten hebben.

De leden van de PVV-fractie willen dan ook graag weten welke maatregelen de staatssecretaris neemt om de bureaucratie terug te dringen en de verspilling aan te pakken. Hoe worden deze maatregelen uitgevoerd en welke besparingen denkt de staatssecretaris ermee te behalen?

Verder wijzen genoemde leden op het rapport van Gupta Strategists, getiteld «Stilte voor de storm». Daarin valt te lezen dat de uitvoeringskosten van de Wmo acht keer hoger zijn dan die van de AWBZ. Hoe gaat de staatssecretaris voorkomen dat er straks onnodig geld verspild wordt aan bureaucratie en overhead, wanneer persoonlijke verzorging en begeleiding overgeheveld worden naar de gemeenten?

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben met onvrede kennisgenomen van de reactie van de staatssecretaris.

De leden van de SP-fractie merken op dat zij het positief ervaren dat de NPCF een initiatief is gestart om de verspilling in de zorg aan te kaarten. Deze leden hebben echter nog een aantal opmerkingen en vragen over de reactie van de staatssecretaris.

De staatssecretaris stelt in zijn reactie dat de betaalbaarheid in de zorg een belangrijk vraagstuk is. Dat zijn de leden van de SP-fractie met de staatssecretaris eens. Genoemde leden zien echter dat geld in de zorg over de randen klotst. Voornamelijk door verspilling, bureaucratie en marktwerking in de zorg aan te pakken kunnen vele honderden miljoenen euro's bespaard worden. Deelt de staatssecretaris deze mening? Deze leden willen weten waarom het kabinet er voor kiest om mensen hun zorg af te nemen en/of om fors te korten op noodzakelijke zorg die mensen nodig hebben, terwijl het geld voor het oprapen ligt als er gekeken wordt naar verspilling, bureaucratie en marktwerking.

De staatssecretaris doelt op zelfredzaamheid, eigen kracht en sociale omgeving. De leden van de SP-fractie missen het feit, dat het gaat om zorg die mensen nodig hebben en niet om de suggestie dat deze mensen aangemerkt worden als «kostenpost». Deze leden merken op dat niet de mensen te duur zijn, maar het systeem te duur is. De meldingen die de NPCF in haar rapport heeft beschreven zijn daar een leidend voorbeeld van.

Om die reden zijn de leden van de SP-fractie uiterst teleurgesteld in de reactie van de staatssecretaris. Het gaat om menswaardige zorg en het aanpakken van onnodige bureaucratie en verspilling. Het aangaan van gesprekken in het veld vinden genoemde leden niet genoeg. De staatssecretaris moet aanpakken, zorgen dat de meldingen die in het rapport staan omschreven zo min mogelijk voorkomen. Gesprekken voeren en koffie drinken pakken de verspilling in de zorg niet aan. De leden van de SP-fractie missen de stem van de verpleegkundige, de verzorgende en de mensen die zorg krijgen.

De leden van de SP-fractie krijgen meldingen van wijkverpleegkundigen dat zij met hun jas aan zorg verlenen bij mensen thuis omdat zij onder grote druk staan van de minutenregistratie. Wat is de reactie van de staatssecretaris hierop?

Deze leden krijgen meldingen van mensen die thuiszorg ontvangen, maar ook van wijkverpleegkundigen dat veel geneesmiddelen onnodig weggegooid worden. Wat is de reactie van de staatssecretaris hierop? Genoemde leden krijgen ook meldingen van mensen en familieleden dat pallets vol incontinentiemateriaal bij mensen voor de deur aangeleverd

worden, terwijl veel hiervan niet nodig is. Wat vindt de staatssecretaris hiervan?

Zij krijgen meldingen dat veel hulpmiddelen nieuw besteld worden, terwijl een simpele reparatie nodig is. Wat is de reactie van de staatssecretaris hierop?

De leden van de SP-fractie krijgen meldingen dat mensen veel verschillende zorgverleners per dag over de vloer krijgen. Wat is de reactie van de staatssecretaris hierop?

De leden van de SP-fractie vragen de staatssecretaris welke concrete voorstellen hij gaat doen om verspilling, bureaucratie en marktwerving in de zorg aan te pakken.

Verder geeft de staatssecretaris aan dat hij een regiegroep heeft ingesteld om na te denken over de toekomst van de zorg en ondersteuning van kwetsbare mensen. De leden van de SP-fractie vinden dit onnodig, omdat er al genoeg initiatieven zijn geweest hoe de zorg beter ingericht kan worden. Zij vrezen dat een regiegroep langdurig de tijd neemt en met voorstellen komt die geen consequenties hebben om verspilling en bureaucratie aan te pakken. Voorts zijn deze leden erg benieuwd wie de staatssecretaris heeft gevraagd om deel te nemen in de regiegroep. Zij willen een overzicht ontvangen van de mensen die daarin plaatsnemen. Tevens willen zij weten hoeveel geld per persoon deze mensen ontvangen voor hun deelname aan deze regiegroep. Ook willen de leden van de SP-fractie weten of de staatssecretaris mensen uitgenodigd heeft in de regiegroep die zorg ontvangen en mensen die in de zorg werken. Deze leden vrezen dat de regiegroep een boboclub wordt die vergadert om het vergaderen.

Tot slot stellen de leden van de SP-fractie dat zij meerdere malen aangegeven hebben dat er veel geld en hinder bespaard kan worden door de zorg te ontlasten van bureaucratie, verspilling en marktwerking. Hierdoor kan de menselijke maat in de zorg terugkeren.

Vragen en opmerkingen van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie vinden dat de meldactie «Zuinig met langdurige zorg» van de NPCF belangrijke uitkomsten bevat voor de toekomst van de langdurige zorg. Daarnaast hebben deze leden met interesse kennisgenomen van de reactie op het NPCF rapport van de staatssecretaris. Zij willen hierover wel enkele vragen stellen.

- De staatssecretaris geeft aan dat het belangrijkste signaal uit het rapport van de NPCF is dat er in de zorg onvoldoende aandacht is voor zelfredzaamheid van degenen die zorg nodig hebben. Hoe omschrijft de staatssecretaris zelfredzaamheid en hoe ziet hij zelfredzaamheid in relatie tot de plannen van dit kabinet op het terrein van de langdurige zorg?
- Deelt de staatssecretaris de mening van de leden van de CDA-fractie dat er een onderscheid is tussen kortdurende en langdurende zorg, ook wat betreft zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid?
- De NPCF meldactie bracht ook naar voren dat de bureaucratie verminderd moet worden en de interne organisatie van zorgorganisaties verbeterd moet worden. Kan de staatssecretaris aangeven hoe hij dit de komende jaren wil bewerkstelligen?
- Ook de leden van de CDA-fractie vinden dat mensen elkaar kunnen ondersteunen en voor elkaar kunnen zorgen. Nu stelt de staatssecretaris dat hij inzet op de kracht van burgers en hun sociale omgeving. De ervaring van genoemde leden is echter dat veel mensen zich op grote en kleine schaal inzetten voor anderen. Wil de staatssecretaris nu de groep aanspreken die nog niet zoveel doet of moet de groep mensen

die al mantelzorg en vrijwilligerswerk doet meer gaan doen? Hoe moeten deze leden dit zien? En hoe gaat de staatssecretaris dit verwezenlijken?

- De staatssecretaris heeft een regiegroep in het leven geroepen. Welke cliëntengroepen zitten hier naast het NPCF nog meer in? Hoe ver is de adviesgroep?

Vragen en opmerkingen van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het rapport «Zuinig met langdurige zorg» van de Nederlandse Patiënten en Consumenten Federatie. Genoemde leden vinden dat de aanbevelingen van het rapport gezien de respons (het aantal deelnemers) en de uitkomsten zeer waardevol zijn om te gebruiken. Over het rapport hebben deze leden de volgende opmerkingen en vragen.

De leden van de fractie van D66 vinden het opvallend dat bijna de helft van het aantal deelnemers het eens is met de stelling dat er onnodige kosten worden gemaakt in de zorg. Dit is volgens deze leden een belangrijke uitkomst om onnodige kosten te voorkomen en de zorg in de toekomst toegankelijk en betaalbaar te houden. Volgens de deelnemers kan er geld worden bespaard in de organisatie van de zorg thuis, worden kansen niet benut om goedkoper te werken en worden er onnodige kosten gemaakt voor hulpmiddelen en woningaanpassingen. Worden deze uitkomsten ook specifiek door de staatssecretaris gedeeld? En zo ja, wat gaat de staatssecretaris doen met deze uitkomsten?

In het rapport staat dat 26% van de respondenten meent dat onnodige kosten worden gemaakt omdat er te veel medewerkers bij de zorg betrokken zijn. Deelt de staatssecretaris die opvatting en is hij van plan de gepresenteerde oplossingen in het rapport navolging te geven?

Van de deelnemers aan het onderzoek geeft 19% aan dat niet gesproken is over het wel of niet doorbehandelen, pijnbestrijding en mogelijke keuzes. De leden van de D66-fractie vinden dat een slechte uitkomst. Herkent de staatssecretaris zich in dit beeld en zo ja, wat is hij van plan hieraan te doen?

Een andere uitkomst van het NPCF rapport is dat er in de zorg nog onvoldoende aandacht is voor zelfredzaamheid van degenen die zorg nodig hebben. In hoeverre wordt rekening gehouden met de specifieke wensen van mensen?

Daarnaast komt naar voren dat mensen van mening zijn dat naast nog te weinig bij de zorg betrokken worden. Kan de staatssecretaris aangeven hoe het kabinet inzet op de eigen kracht van mensen, hun sociale omgeving en wat mensen zelf nog kunnen? Kan de staatssecretaris in zijn antwoord meenemen in hoeverre hierbij rekening wordt gehouden met de mogelijkheden en grenzen van mantelzorgers?

Van de respondenten geeft 44% aan dat de inzet van ICT in huis kan helpen meer zelf te doen. De staatssecretaris wil daar ook graag op inzetten. Kan de staatssecretaris aangeven hoe hij dat gaat doen en wanneer de plannen hiervoor komen?

Van Alzheimer Nederland begrepen de leden van de D66-fractie dat het casemanagement bij dementie om de zorg te verbeteren en kosten te voorkomen nog niet goed van de grond komt. Deelt de staatssecretaris die opvatting en is hij van plan hier wat aan te doen?

De NPCF doet een aantal aanbevelingen: vermindering van bureaucratie, verbeteren van de interne organisatie, terugdringen van verspilling en meer aandacht voor preventie en zelfredzaamheid. Ook worden voor het terugdringen van onnodige kosten een aantal aspecten genoemd voor kwaliteitsontwikkeling: kleine en wijkgerichte teams, beter betrekken van mantelzorgers, een combinatie van menskracht en techniek en de inzet van allround verpleegkundigen. Kan de staatssecretaris concreter dan met «in het regeerakkoord worden belangrijke systeemaanwijzingen aangekondigd» aangeven hoe en wanneer de aanbevelingen worden opgevolgd?

De leden van de D66-fractie vragen tot slot op welke termijn de staatssecretaris duidelijkheid heeft over de kostenbesparingen en mogelijke consequenties voor de begroting.

II. REACTIE VAN DE STAATSSECRETARIS